

Στείλτε το κείμενο αυτό σε όσους περισσότερους μπορείτε. Συμβάλετε στη σωστή ενημέρωση του κόσμου.



EOM Μυελός των Οστών

ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΤΑ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΟΜΦΑΛΟΠΛΑΚΟΥΝΤΙΑΚΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΩΝ

www.eom.gr

Ενα ποσοστό 70% περίπου των ασθενών με νοσήματα του αίματος, όπως λευχαιμίες, σοβαρές αναιμίες, άλλες συγγενείς ή επίκτητες ασθένειες, οι οποίοι έχουν ένδειξη Μεταμόσχευσης Αιμοποιητικών Κυττάρων (ΜΑΚ) δεν διαθέτουν κατάλληλο (ιστοσυμβατό) δότη στην οικογένειά τους.

Ενα ποσοστό 70% περίπου των ασθενών με νοσήματα του αίματος, όπως λευχαιμίες, σοβαρές αναιμίες, άλλες συγγενείς ή επίκτητες ασθένειες, οι οποίοι έχουν ένδειξη Μεταμόσχευσης Αιμοποιητικών Κυττάρων (ΜΑΚ) δεν διαθέτουν κατάλληλο (ιστοσυμβατό) δότη στην οικογένειά τους. Οι ασθενείς αυτοί βασίζονται για την ανεύρεση μη συγγενούς δότη στις «Δεξαμενές» δοτών, οι οποίες διεκπεραιώνουν -στη χώρα τους και διεθνώς- ΜΑΚ, στις οποίες ως πηγή του μοσχεύματος χρησιμοποιείται μυελός των οστών ή περιφεριακό αίμα από εθελοντές δότες είτε ομφαλοπλακουντιακό αίμα (ΟΠΑ) που συλλέγεται από τον ομφάλιο λώρο νεογέννητων και φυλάσσεται σε ειδικές «Τράπεζες».

Η παγκόσμια ανταλλαγή μοσχευμάτων από μη συγγενείς δότες έχει λειτουργήσει αποτελεσματικά από την δεκαετία του '70 και βασίζεται στην αλτρουιστική δωρεά από εθελοντές σε όλο τον κόσμο. Οι πραγματοποιούμενες σήμερα ΜΑΚ από μη συγγενείς δότες ανέρχονται σε 15.000 περίπου ετησίως και διεκπεραιώνονται από 58 Εθνικές Δεξαμενές δοτών που λειτουργούν σε 43 χώρες. Η Ελληνική Δεξαμενή δοτών λειτουργεί στον Εθνικό Οργανισμό Μεταμοσχεύσεων (ΕΟΜ, Τμήμα Γ').

Η χρησιμοποίηση μοσχευμάτων ΟΠΑ ξεκίνησε από την δεκαετία του '90 κυρίως σε παιδιά με λευχαιμία, κληρονομικές ή συγγενείς αναιμίες και ανοσοανεπάρκειες. Υπολογίζεται ότι, μέχρι σήμερα, έχουν πραγματοποιηθεί 6.000 μη συγγενικές μεταμοσχεύσεις ΟΠΑ με μονάδες που φυλάσσονται σε 38 Εθνικές Τράπεζες ΟΠΑ που λειτουργούν σε 21 χώρες. Στην Ελλάδα Τράπεζα ΟΠΑ λειτουργεί από 3ετίας στο Ινστιτούτο Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.

Τα τελευταία χρόνια, σε αρκετές χώρες αναπτύχθηκαν Τράπεζες οι οποίες φυλλάσουν μονάδες ΟΠΑ που προορίζονται αποκλειστικά για πιθανή μελλοντική χρησιμοποίηση στο δότη της μονάδας ή την οικογένειά του. Η λειτουργία των τραπεζών αυτών έχει εγείρει μια σειρά ερωτηματικών σχετικά με το αν υπάρχουν πραγματικά ενδείξεις για την «προσωπική» φύλαξη και το αν αυτή θα πρέπει να προτιμάται της δωρεάς για οποιονδήποτε ασθενή έχει ανάγκη.

Αναγνωρίζοντας τον προβληματισμό των μελλοντικών γονέων για το αν θα πρέπει να φυλάξουν το αίμα του παιδιού τους για αυτόλογη χρήση, αλλά και των Γυναικολόγων των οποίων ζητείται η συμβουλή, ο Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων, σε συνεργασία με την Ελληνική Τράπεζα ΟΠΑ, το Εθνικό Κέντρο Ιστοσυμβατότητας (Γ.Ν.Α. «Γ. Γεννηματάς») και το Ανοσοβιολογικό Τμήμα του Γ.Ν.-Μ.Α «Ελενα Βενιζέλου» διαμόρφωσαν το ενημερωτικό κείμενο που ακολουθεί για διανομή στο 10^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Μαιευτικής και Γυναικολογίας.

Η διαμόρφωση στηρίχθηκε:

- ∅ Στα τρέχοντα επιστημονικά δεδομένα
- ∅ Στην ισχύουσα Κοινοτική Νομοθεσία (Οδηγία 2204/23 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21^{ης} Μαρτίου 2004 για θέσπιση προτύπων ποιότητας και ασφάλειας για την δωρεά, την προμήθεια, τον έλεγχο, την επεξεργασία, τη συντήρηση και τη διανομή ανθρωπίνων ιστών και κυττάρων)
- ∅ Στη γνωμοδότηση της ειδικής Επιτροπής της ΕΕ για θέματα Ηθικής στην Επιστήμη και τις νέες τεχνολογίες («Ηθικές διαστάσεις των Τραπεζών Αίματος Ομφάλιου Λώρου» 16/3/2004) και
- ∅ Στην προτεινόμενη σχετική πολιτική της World Marrow Donor Association-WMDA (διενθής ένωση συντονισμού της πραγματοποίησης ΜΑΚ από μη συγγενείς δότες).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Υπάρχουν τρεις διαφορετικοί τρόποι αποθήκευσης μονάδων ομφαλοπλακουντιακού αίματος σε:

1. Δημόσιες (μη κερδοσκοπικές) Τράπεζες φύλαξης μονάδων ΟΠΑ για διάθεση σε οποιονδήποτε ασθενή έχει ανάγκη ΜΑΚ ανά τον κόσμο
2. Τράπεζες (μη κερδοσκοπικές) κατευθυνόμενης φύλαξης μονάδων ΟΠΑ για χρήση στην οικογένεια (επί ειδικών ιατρικών ενδείξεων).
3. Ιδιωτικές (κερδοσκοπικές) Τράπεζες φύλαξης μονάδων ΟΠΑ για αυτόλογη ή οικογενειακή μελλοντική χρήση

1. Δημόσιες Τράπεζες Ομφαλοπλακουντιακού Αίματος

Η αποθήκευση και χρήση μονάδων ΟΠΑ για αλλογενή μεταμόσχευση, (*μόσχευμα προέρχομενο από άλλο άτομο*), είναι ένας σχετικά νέος και αναπτυσσόμενος τρόπος δωρεάς.

Σήμερα, σε αρκετές χώρες λειτουργούν δημόσια προγράμματα για τη συλλογή και φύλαξη αυτών των κυττάρων σε Τράπεζες ΟΠΑ οι οποίες αποθηκεύουν κύτταρα για χρήση από ασθενείς που χρειάζονται μεταμόσχευση από μη συγγενή δότη. Οι «Δεξαμενές», μέλη της WMDA, καταγράφουν αυτές τις μονάδες ομφαλίου αίματος και τις διαθέτουν σε ασθενείς τοπικά και διεθνώς. Κάθε χρόνο πραγματοποιούνται παγκοσμίως, περισσότερες από 1.500 μεταμοσχεύσεις από μη συγγενικές μονάδες ομφαλοπλακουντιακού αίματος με τάση αύξησης του αριθμού αυτού.

Η χρήση των μονάδων ΟΠΑ για αλλογενή μεταμόσχευση είναι επιστημονικά τεκμηριωμένη και υποστηρίζεται από πολλούς οργανισμούς Υγείας αλλά και Κράτη διεθνώς, τα οποία παρέχουν οικονομική βοήθεια στις Δημόσιες Τράπεζες.

2. Τράπεζες κατευθυνόμενης φύλαξης για χρήση στην οικογένεια

Οι Τράπεζες αυτές προσφέρουν αποθήκευση μονάδων ΟΠΑ σε οικογένειες που περιμένουν παιδί και έχουν ήδη ένα παιδί που πάσχει από μια ασθένεια δυνητικά θεραπεύσιμη με μεταμόσχευση αιμοποιητικών κυττάρων. Η λογική είναι πως αν ο ιστικός τύπος (HLA αντιγόνα) του παιδιού-δότη είναι συμβατός με εκείνον του ασθενούς, τότε το ΟΠΑ μπορεί να αποτελέσει μια καλή πηγή αιμοποιητικών κυττάρων για τον αδερφό-ή. Η πιθανότητα δύο αδέρφια να έχουν τον ίδιο ιστικό τύπο είναι 25%.

Όταν υπάρχει σαφής ιατρική ένδειξη για την φύλαξη τέτοιων μονάδων, υπάρχει σημαντική πιθανότητα αυτές να χρησιμοποιηθούν. Αυτό είναι ιδιαίτερα πιθανό σε αδέρφια που έχουν προσβληθεί από κακοήθης, γενετικές ή άλλες νόσους. Ενδεικτικά στατιστικά στοιχεία από το Παιδιατρικό Νοσοκομείο του Οακλαντ στις ΗΠΑ, το οποίο κάνει προσεκτική επιλογή περιπτώσεων για αποθήκευση μονάδων ΟΠΑ για οικογενειακή χρήση, δείχνουν ότι από τις 1.266 μονάδες που είχαν συλλεγεί μέχρι το τέλος του 2004, χρησιμοποιήθηκαν τελικά οι 41 (1/31). Άλλα νοσοκομεία μπορεί να έχουν μεγαλύτερα ποσοστά χρησιμοποίησης, ιδιαίτερα αν η αρχική ένδειξη για μεταμόσχευση είναι σαφής.

Ορισμένα κέντρα μεταμόσχευσης δεν συνιστούν ιδιαίτερα αυτήν την τακτική της κατευθυνόμενης φύλαξης, δεδομένου ότι τα αιμοποιητικά κύτταρα μπορούν να συλλεχθούν από τον ιστοσυμβατό αδερφό σε δεύτερο χρόνο όταν πραγματικά είναι απαραίτητα. Παρόλα αυτά, η αποθήκευση ΟΠΑ από τον αδερφό ενός νοσούντος παιδιού (συλλογή χωρίς κανέναν κίνδυνο για το δότη-νεογνό) μπορεί να αποτελέσει μία χρήσιμη πηγή αιμοποιητικών κυττάρων με αρκετά υψηλή πιθανότητα χρησιμοποίησης.

3. Ιδιωτικές Τράπεζες για αυτόλογη ή οικογενειακή μελλοντική χρήση

Τα τελευταία χρόνια, εμπορικές (κερδοσκοπικού τύπου) εταιρείες έχουν δημιουργήσει σε πολλές χώρες ιδιωτικές Τράπεζες φύλαξης ΟΠΑ, οι οποίες

«πωλούν» σε οικογένειες την αποθήκευση της μονάδας ΟΠΑ που συλλέγεται κατά τη γέννηση ενός παιδιού της, για πιθανή αυτόλογη μελλοντική χρήση (μεταμόσχευση στον ασθενή δικών του κυττάρων) ή για οικογενειακή χρήση. Αυτό αποτελεί «ιδιωτική αποθήκευση» διότι η μονάδες συλλέγονται και φυλλάσσονται με μόνο σκοπό να είναι διαθέσιμες για τον ίδιο τον δότη ή την άμεση οικογένειά του. Η υπηρεσία αυτή πληρώνεται περίπου 1.000-1.500 δολάρια στη φάση της συλλογής και περίπου 100 δολάρια το χρόνο. Κάποιες από τις εταιρείες αυτές προσφέρουν οικονομικά κίνητρα σε επαγγελματίες του τομέα υγείας, προκειμένου να προσελκύουν πιθανούς πελάτες (αμοιβή ανά πελάτη με επιπρόσθετη αμοιβή ανάλογα με τον αριθμό των μονάδων που συλλέγονται επιτυχώς).

Η διαφήμιση των υπηρεσιών αυτών γίνεται κυρίως σε γυναίκες που πρόκειται να γεννήσουν και πολλές φορές η στρατηγική των «πωλήσεων» βασίζεται στο να κάνουν τη μέλλουσα μητέρα και τον μέλλοντα πατέρα να νιώσουν πως δεν είναι καλοί γονείς αν δεν αποθηκεύσουν το ομφάλιο αίμα του παιδιού τους για μελλοντική χρήση.

Η πιθανότητα χρησιμοποίησης αυτόλογης μονάδας ΟΠΑ σήμερα

Ενα σημαντικό στοιχείο που θα πρέπει να γνωρίζουν οι οικογένειες είναι κατά πόσο είναι πιθανό μία ιδιωτικά αποθηκευμένη μονάδα ΟΠΑ να χρησιμοποιηθεί στο μέλλον.

Σήμερα, η πιθανότητα να χρειαστεί ένα παιδί τη φυλαγμένη γι'αυτό μονάδα είναι μικρότερη από μία στις 20.000 (τόση είναι η συχνότητα των παιδικών λευχαιμιών). Αλλά ακόμα και αν ένα παιδί αρρωστήσει, δεν μπορούν πάντα να χρησιμοποιηθούν τα δικά του κύτταρα για μεταμόσχευση για μια σειρά λόγων:

1. Η ΜΑΚ από μη συγγενείς δότες σε περιπτώσεις κακοήθων αιματολογικών νοσημάτων δεν είναι μόνο μια θεραπεία όπου ο μυελός των οστών του πάσχοντος αντικαθίσταται από αυτόν ενός υγιούς δότη, αλλά και μια μορφή ανοσοθεραπείας όπου τα κύτταρα του δότη που μεταμοσχεύονται δρουν εναντίον των κακοήθων κυττάρων που έχουν παραμείνει στον ασθενή μετά την χημειοθεραπεία ή/και ακτινοβολία που έχει δεχθεί κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας του για την μεταμόσχευση. Η αντίδραση αυτή λέγεται αντίδραση μοσχεύματος κατά λευχαιμίας και δεν μπορεί να συμβεί σε μεταμόσχευση αυτόλογων αιμοποιητικών κυττάρων
2. Πολλές έρευνες έχουν δείξει ότι προλευχαιμικά και λευχαιμικά κύτταρα είναι δυνατόν να βρίσκονται στο ομφάλιο αίμα παιδιών που αργότερα αναπτύσσουν λευχαιμία της παιδικής ηλικίας. Επομένως, η χρήση αυτών των κυττάρων για αυτόλογη μεταμόσχευση δεν ενδείκνυται γιατί τα προλευχαιμικά κύτταρα που είναι ήδη παρόντα κατά τη γέννηση θα μπορούσαν να προκαλέσουν επανεμφάνιση της ασθένειας που γίνονται προσπάθειες να αντιμετωπιστεί.
3. Η ΜΑΚ από μη συγγενείς δότες μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αντιμετωπιστούν μια σειρά από γενετικές ασθένειες που επηρεάζουν το αιμοποιητικό σύστημα, όπως αιμοσφαιρινοπάθειες, ανοσοανεπάρκειες κτλ. Τα αρχέγονα αιμοποιητικά κύτταρα που βρίσκονται στο ομφαλοπλακουντιακό αίμα φέρουν τις ίδιες γενετικές ανωμαλίες όπως ο δότης. Για αυτό το λόγο, η μεταμόσχευση αυτόλογων μονάδων

ομφαλοπλακουντιακού αίματος δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αντιμετωπίσει γενετικές ασθένειες.

Από τους παραπάνω λόγους γίνεται κατανοητό ότι, η πιθανότητα μεταμόσχευσης αυτόλογου ομφαλοπλακουντιακού αίματος είναι εξαιρετικά μικρή. Επίσης, η πιθανότητα ένα άλλο μέλος της οικογένειας να χρησιμοποιήσει την αποθηκευμένη μονάδα για μεταμόσχευση, στην περίπτωση που αρρωστήσει είναι μικρή, για τους ακόλουθους λόγους:

1. Πρώτον, η εμφάνιση νόσων που αντιμετωπίζονται με ΜΑΚ στις δυο πρώτες δεκαετίες της ζωής είναι σχετικά μικρή.
2. Στο 25% αυτών των περιπτώσεων η αποθηκευμένη μονάδα ομφαλοπλακουντιακού αίματος θα είναι πλήρως ασύμβατη άρα και ακατάλληλη για χρήση.
3. Στο 25% των περιπτώσεων ο ίδιος ο αδερφός είναι πλήρως συμβατός και καθώς δεν υπάρχουν αποδεδειγμένα πλεονεκτήματα από τη χρήση μιας αποθηκευμένης μονάδας ομφαλοπλακουντιακού αίματος, η λήψη αρχέγονων αιμοποιητικών κυττάρων από τον αδελφό μπορεί να είναι καλύτερη λύση.
4. Στο 50% των περιπτώσεων η μονάδα θα ταιριάζει μερικώς και η μελλοντική χρήση μπορεί να είναι πιθανή. Παρόλα αυτά, σε περίπου 40% των περιπτώσεων ανευρίσκεται κατάλληλος μη συγγενής δότης, ο οποίος μπορεί να αποτελεί προτιμότερη επιλογή. Σε πολλές περιπτώσεις, ιδιαίτερα αν ο ασθενής είναι μεγαλύτερος σε ηλικία, η περιεκτικότητα σε κύτταρα της μονάδας ομφαλοπλακουντιακού αίματος είναι μικρή και η μονάδα είναι ακατάλληλη για χρήση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι καμία από τις μέχρι σήμερα φυλασσόμενες μονάδες ΟΠΑ για αυτόλογη χρήση δεν έχει στην πράξη χρησιμοποιηθεί.

Μελλοντική Χρήση ομφαλοπλακουντιακού αίματος

Σήμερα, δεν είναι δυνατόν να γνωρίζουμε ποια θα είναι η χρησιμότητα των κυττάρων ομφαλοπλακουντιακού αίματος στο μέλλον και το πιθανό πλεονέκτημά τους σε σχέση με τη χρήση των άλλων τύπων κυττάρων που επίσης χρησιμοποιούνται στην έρευνα. Οι ιδιωτικές τράπεζες ΟΠΑ υποστηρίζουν ότι αυτά τα κύτταρα θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για πολλές ασθένειες στο μέλλον και μάλιστα το άμεσο.

Διαφημίζουν πως τα αυτόλογα κύτταρα ομφαλοπλακουντιακού αίματος μπορεί να χρησιμοποιηθούν σε θεραπευτικά πρωτόκολλα για επανόρθωση ή αντικατάσταση κυττάρων σε διάφορους τύπους ασθενειών. Παρόλο που ο τομέας βασικής έρευνας που αφορά τα αρχέγονα κύτταρα εξελίσσεται ταχύτατα, δεν είναι γνωστό κανένα θεραπευτικό πρωτόκολλο στο οποίο να χρησιμοποιούνται κύτταρα ομφαλοπλακουντιακού αίματος. Ο μελλοντικός ρόλος των κυττάρων αυτών σε νέα

θεραπευτικά πρωτόκολλα είναι ακόμη πολύ ασαφής.

Επιπλέον, ακόμη και αν στο μέλλον γίνουν πραγματικότητα, θεραπείες με αυτόλογα αρχέγονα κύτταρα τα πρωτόκολλά τους πιθανόν θα βασίζονται σε εύκολα προσβάσιμα αρχέγονα κύτταρα (ακόμα και από το περιφερικό αίμα) και οι προϋποθέσεις για τα κριτήρια σχετικά με τη συλλογή, διαχείριση, αποθήκευση, ποιοτικό έλεγχο κλπ θα καθορίζονται με λεπτομέρειες σύμφωνα με σχετικούς κανόνες. Έτσι λοιπόν, θα ήταν δύσκολο να δεχτούμε κρυοκατεψυγμένα για σειρά ετών κύτταρα ΟΠΑ, τα οποία θα έχουν διατηρηθεί κάτω από συνθήκες που δεν θα είναι σύμφωνες με τα καθορισμένα πρότυπα και πρωτόκολλα.

Αποτυχία σωστής ενημέρωσης-Παραπληροφόρηση

Ένα από τα μεγάλα ζητήματα που εμφανίζονται σε πολλές από τις υπάρχουσες στρατηγικές σχετικά με την αποθήκευση μονάδων ομφαλοπλακουντιακού αίματος για αυτόλογη μεταμόσχευση είναι αυτό της λανθασμένης ή παραπλανητικής διαφήμισης. Τα διαφημιστικά έντυπα συχνά δεν καταφέρνουν να κάνουν τον διαχωρισμό ανάμεσα σε αυτόλογη και αλλογενή μεταμόσχευση και υπάρχει μεγάλη τάση να προβάλλουν σε υπερβολικό βαθμό πληροφορίες που αφορούν την βασική έρευνα πάνω στα βλαστικά κύτταρα. Επιπλέον οι διαφημίσεις υποδεικνύουν ότι οι ενδείξεις για αυτόλογη μεταμόσχευση είναι ίδιες με εκείνες για αλλογενή, κάτι που ουδόλως ισχύει.

Συγκεκριμένα, πολλές ιδιωτικές τράπεζες υπερβάλλουν στη δυνατότητα χρησιμοποίησης των μονάδων ΟΠΑ στο μέλλον. Χρησιμοποιούν στοιχεία από την έρευνα εμβρυονικών κυττάρων (embryonic stem cells-ESC) σαν επιχείρημα για την προώθηση αποθήκευσης αυτόλογων μονάδων ΟΠΑ. Είναι γεγονός ότι η πρόοδος που έχει σημειωθεί στην έρευνα των ESC είναι πολλά υποσχόμενη και μπορεί να κρατάει το κλειδί για την μελλοντική θεραπεία πολλών σοβαρών ασθενειών. Αλλά, αυτό που δεν κάνουν σαφές είναι ότι τα ESC προέρχονται από τους αρχικούς ιστούς εμβρύων και είναι πολυδύναμα βλαστικά κύτταρα ικανά να διαφοροποιηθούν σε οποιοδήποτε τύπο κυττάρων (π.χ. κύτταρα παγκρέατος, νευρικού ιστού, καρδιακού μυός κτλ), κάτι το οποίο δεν ισχύει για τα αιμοποιητικά κύτταρα του ΟΠΑ.

Επιπρόσθετα, πολλές τράπεζες δεν διευκρινίζουν ότι τα αιμοποιητικά κύτταρα ή άλλοι πληθυσμοί κυττάρων που χρησιμοποιούνται σε πολλές μελέτες, για την πιθανή χορήγησή τους για θεραπεία ασθενειών όπως π.χ. καρδιαγγειακές ανωμαλίες, συλλέγονται από τον μυελό των οστών του ίδιου του ασθενή. Είναι σημαντικό το Κοινό (ασθενείς, οικογένειες ασθενών, μέλλοντες γονείς) να παίρνουν ακριβείς πληροφορίες που διαχωρίζουν ανάμεσα στις αποδεκτές σήμερα θεραπείες με χρησιμοποίηση ΟΠΑ και στις πιθανές μελλοντικές χρήσεις που δεν έχουν αποδειχτεί ή δοκιμαστεί σε ανθρώπους.

Αρκετά κέντρα εξουσίας, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση, μεμονωμένα κράτη μέλη και κάποιοι επιστημονικοί οργανισμοί, όπως η Αμερικανική Ακαδημία των Παιδιάτρων και τον Αμερικάνικο Κολλέγιο Μαιευτήρων και Γυναικολόγων έχουν υιοθετήσει κοινή πολιτική σχετικά με την ηθική και ωφελιμότητα των ιδιωτικών και δημόσιων τραπεζών ομφαλοπλακουντιακού αίματος. Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι, λόγω της πολύ μικρής πιθανότητας αυτόλογης χρήσης σε ασθενείς που χρειάζονται

μεταμόσχευση σήμερα, και της απουσίας ιατρικής και επιστημονικής τεκμηρίωσης της χρήσης αυτόλογων κυττάρων ομφαλοπλακουντιακού αίματος, η φύλαξή του δεν συνίσταται και οι οικογένειες δεν θα πρέπει να νιώθουν υποχρεωμένες να αποθηκεύσουν αυτόλογο ομφάλιο αίμα.

Ευρωπαϊκή Νομοθεσία - Προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Στη Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχει η Οδηγία 2204/23 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 21^{ης} Μαρτίου 2004 για θέσπιση προτύπων ποιότητας και ασφάλειας για την δωρεά, την προμήθεια, τον έλεγχο, την επεξεργασία, τη συντήρηση και τη διανομή ανθρωπίνων ιστών και κυττάρων. Η Οδηγία αυτή διαμορφώνεται τώρα από τον ΕΟΜ και το Υπουργείο Υγείας, προκειμένου να μεταφερθεί σύντομα στο Ελληνικό Δίκαιο.

Σύμφωνα με την αναμενόμενη Θεσμοθέτηση και με τις Αποφάσεις που θα ακολουθήσουν, όλες οι Τράπεζες θα πρέπει να τηρούν αυστηρότατες προδιαγραφές λειτουργίας, οι οποίες θα αποτελούν και την απαραίτητη προϋπόθεση για να τους χορηγηθεί άδεια από τα Ελληνικά Όργανα ευθύνης (ΕΟΜ, Υπουργείου Υγείας), αλλά και Διεθνείς οργανισμούς, εφόσον οι Τράπεζες (ειδικά εκείνες για αλλογενείς μεταμοσχεύσεις) λειτουργούν στα πλαίσια διεθνών συνεργασιών.

Η Ευρωπαϊκή Ομάδα Ηθικής στην Επιστήμη και στις Νέες Τεχνολογίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής γνωμοδότησε στις 16 Μαρτίου 2004, για τις Ηθικές Διαστάσεις των Τραπεζών Αίματος Ομφάλιου Λώρου.

Οι ακόλουθες πέντε υποδείξεις της γνωμοδότησης υιοθετήθηκαν στις 19 Μαΐου 2004 από το Συμβούλιο των Υπουργών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

1. Η ίδρυση Τραπεζών ΟΠΑ, θα πρέπει να βασίζεται στην αλτρουιστική και εθελοντική δωρεά του ομφαλοπλακουντιακού αίματος, το οποίο θα χρησιμοποιηθεί για αλλογενή μεταμόσχευση και σχετική έρευνα.
2. Η δημιουργία τραπεζών ΟΠΑ για αυτόλογη χρήση δεν θα πρέπει να υποστηρίζονται από τα κράτη ή από τις ιατρικές τους υπηρεσίες.
3. Στο κοινό θα πρέπει να παρέχονται ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της φύλαξης του ομφαλοπλακουντιακού αίματος.
4. Όταν δημιουργούνται Τράπεζες ΟΠΑ για αυτόλογη χρήση, το ενημερωτικό υλικό ή οι πληροφορίες που δίνονται στις οικογένειες πρέπει να είναι ακριβείς, και να λαμβάνεται η συγκατάθεσή τους για την αποθήκευση της μονάδας.
5. Οι Τράπεζες ΟΠΑ για αυτόλογη χρήση, πρέπει να ακολουθούν τα πρότυπα ποιότητας και ασφάλειας που προβλέπονται από τη σχετική οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιπλέον εξαιτίας της λανθασμένης ή ανεπαρκούς ενημέρωσης, η ίδια Ομάδα επισημαίνει για αποκατάσταση της αλήθειας ότι:

1. Η τρέχουσα επιστημονική έρευνα εστιάζεται στην ανεύρεση τρόπων διαφοροποίησης των πολυδύναμων εμβρυονικών κυττάρων σε εξειδικευμένους τύπους κυττάρων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την θεραπεία χρόνιων ασθενειών όπως τη νόσος του Πάρκινσον, ο διαβήτης, ο καρκίνος, τα καρδιακά εμφράγματα, αλλά καμία ξεκάθαρη απόδειξη ωφελιμότητας της χρήσης των κυττάρων αυτών δεν έχει φανεί.
2. Η πιθανότητα να χρησιμοποιήσει κάποιος τα δικά του κύτταρα ΟΠΑ ως «αναγεννησιακό φάρμακο» είναι προς το παρόν θεωρητική. Η έρευνα σε αυτόν τον τομέα είναι ακόμη σε πολύ πρώιμο στάδιο και επομένως θα πρέπει να θεωρείται καθαρά υποθετικό ότι τα κύτταρα ομφαλοπλακουντιακού αίματος για αυτόλογη χρήση θα είναι χρήσιμα στο μέλλον.
3. Η νομιμότητα των ιδιωτικών (κερδοσκοπικών) Τραπεζών ΟΠΑ για αυτόλογη χρήση θα πρέπει να τεθεί υπό αμφισβήτηση. Οι Τράπεζες αυτές «πωλούν» μια υπηρεσία που προς το παρόν δεν έχει καμία πραγματική αξία σχετικά με θεραπευτικές επιλογές. Συνεπώς υπόσχονται περισσότερα από όσα μπορούν να προσφέρουν.

Πολιτική της WMDA

Η υπο-επιτροπή ομφαλοπλακουντιακού αίματος, σε συνεργασία με τις ομάδες Ηθικής και «Δεξαμενών» δοτών της WMDA συζήτησε τις κατευθυντήριες προτάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και τις σχετικές πολιτικές διάφορων επαγγελματικών οργανισμών στην Αμερική, Ευρώπη και Ασία και εκτιμώντας ταυτόχρονα το Δημόσιο ενδιαφέρον για το θέμα προτείνει την ακόλουθη πολιτική:

1. Η WMDA στηρίζει την δημιουργία Δημόσιων Τραπεζών ΟΠΑ που βασίζονται στην αλτρουιστική και εθελοντική δωρεά. Οι μονάδες του ΟΠΑ θα πρέπει να είναι διαθέσιμες για κάθε ασθενή που χρειάζεται αλλογενή μεταμόσχευση καθώς και για σχετική έρευνα. Ένα μεγάλο και ποικίλο απόθεμα μονάδων ομφαλοπλακουντιακού αίματος και μια αποτελεσματική ικανότητα να ανταλλάσσονται μονάδες παγκοσμίως προσφέρει το μεγαλύτερο κέρδος για όλους του πληθυσμούς και είναι η πιο αποτελεσματική - από πλευράς κόστους - στρατηγική. Οι Δημόσιες Τράπεζες ΟΠΑ θα πρέπει να έχουν κρατική υποστήριξη.
2. Η συλλογή και η αποθήκευση μονάδων ομφαλοπλακουντιακού αίματος από μέλη της οικογένειας ασθενών που έχουν προσβληθεί ή κινδυνεύουν από ασθένειες που μπορούν να αντιμετωπιστούν με μεταμόσχευση, έχουν τεκμηριωμένη αξία και η αποθήκευση μονάδων ΟΠΑ θα πρέπει να γίνεται όπου υπάρχει σαφής ιατρική ένδειξη.
3. Σήμερα, η πιθανότητα για αυτόλογη χρήση ομφαλοπλακουντιακού αίματος είναι πολύ μικρή. Δεν υπάρχει μέχρι τώρα καμία σαφής απόδειξη ότι αυτά τα κύτταρα θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε «αναγεννησιακή» ιατρική ή για θεραπεία ασθενειών στο μέλλον. Είναι συνεπώς εντελώς υποθετικό ότι τα

κύτταρα ομφαλοπλακουντιακού αίματος που αποθηκεύονται για αυτόλογη χρήση θα είναι χρήσιμα στο μέλλον. Παρόλα αυτά, προς το παρόν είναι αδύνατο να προβλέψουμε τα αποτελέσματα των ερευνών που μπορεί να επηρεάσουν την μελλοντική χρήση αυτών των κυττάρων.

4. Η αποθήκευση ομφαλοπλακουντιακού αίματος για αυτόλογη χρήση γίνεται σε πολλές χώρες. Αντίθετα, υπάρχουν και χώρες όπως η Ιταλία, που την απαγορεύουν. Η συλλογή και αποθήκευση ομφαλοπλακουντιακού αίματος είναι μια ιατρική διαδικασία που γίνεται σε μία κρίσιμη στιγμή για την μητέρα και το παιδί. Γι' αυτό τον λόγο, στις χώρες όπου υπάρχει η επιλογή για αποθήκευση και πιθανή αυτόλογη χρήση, το κράτος θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι οικογένειες λαμβάνουν αμερόληπτες και ακριβείς πληροφορίες για τους πιθανούς κινδύνους και τα προνόμια της ιδιωτικής αποθήκευσης και να υπογράφουν ένα πλήρως ενημερωτικό έγγραφο συγκατάθεσης. Οι ιδιωτικές τράπεζες ομφαλοπλακουντιακού αίματος θα πρέπει να ακολουθούν αυστηρά τα ίδια πρότυπα, κανονισμούς και όρους διαπίστευσης όπως και οι δημόσιες (μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και για αλλογενή χρήση) τράπεζες στην ίδια χώρα.

5. Προώθηση ή γενικά χρηματοδότηση ιδιωτικής αποθήκευσης ομφαλοπλακουντιακού αίματος δεν πρέπει να υποστηρίζεται κρατικά. Με βάση τα μέχρι σήμερα δεδομένα, η WMDA δεν επιδοκιμάζει ή υποστηρίζει την δημιουργία και λειτουργία εταιρειών που προσφέρουν ιδιωτική αποθήκευση ομφαλοπλακουντιακού αίματος για υποθετική μελλοντική χρήση.

Εκτύπωση Άρθρου Αποστολή σε Φίλο